

Ökomegtérésünk

„Nem én kiáltok, a föld dübörög...” József Attila szavaira emlékeztet Ferenc pápa ökológiai enciklikája, amely a súlyosan sebzett, az emberi mohóságnak védtelenül kiszolgáltatott Föld jajkiáltását szóltatja meg. A *Laudato si'* témájában és stílusában is eltér a pápai enciklikák hagyományától, pedig szervesen kapcsolódik elődeinek hasonló megnyilatkozásaihoz. Sajátosan egyéni stílusán már nem lepődik meg az, aki olvasta az *Evangelii gaudium* apostoli levelet. A racionális érvek költői fordulatokkal váltakoznak, a tudományos és politikai gondolatmenetek a misztika mélyeibe vezetnek, horizontja az egész világot átfogja, megszólítja a pénzügyi hatalmasságokat és az államok vezetőit, de érinti a kisemberek mindennapjait is.

Az elmúlt évtizedekben az emberiség olyan mértékben zsákmányolja ki a világ természeti kincseit, a „fogyasztói társadalom” olyan pazarló életmódot folytat, hogy végzetes károkat okozhat lakóhelyén, a Földön. Romano Guardini már 1950-ben, az atomkorszak kezdetén rámutatott *Az újkor vége* című könyvében: az emberiség erkölcsi felelősségtudata nem tart lépést a tudományos-technikai haladással, s ez hosszú távon beláthatatlan következményekkel járhat. A tudomány és a technika fejlődése önmagában még nem teszi boldogabbá az embert, sőt pusztító hatalommá válhat az erkölcs kontrollja nélkül. A globális környezetszennyezés, a Föld nyersanyagkészleteinek kizsákmányolása mára megmutatta, hogy „a történelem egyik legfelelőtlenebb korszakába” jutottunk.

A túlélés legfőbb feltétele, hogy megváltoztatják „a globális fejlődési modellt”: kiszabadítják a „gazdasági-pénzügyi szektor egyeduralmából”, a „pénzvilág és a fogyasztás ördögi köréből”, a „rövidlátó hatalomszerzés”, a minden más szempontot felülíró „haszonmaximalás” elvéből. Ferenc pápa ezen túllépve „bátor kulturális forradalmat” sürget: „ökológiai megtérést, nevelést”, sőt „ökológiai lelkiséget, misztikát”, amely „Isten gyöngéd szeretetének tervét” ismeri fel minden teremtményben.

Az emberiség válaszüthoz ért: lakóhelyét, a Földet, és önmagát pusztíthatja el, ha nem definiálja újra a fejlődést, nem állítja helyre felelős kapcsolatát a természeti és társadalmi környezettel. Az élet valódi minőségét nem az anyagiak habzsolása biztosítja, hanem a szeretet és a gondoskodás kultúrája, az egyetemes szolidaritás a természettel és a Földön élő minden emberrel, beleértve az utánunk jövő nemzedéket is. A dokumentum visszatérő fordulata: „minden mindennel összefügg”. Egyetlen emberi család vagyunk, felelőséggel tartozunk a természeti és a társadalmi környezetért, elsősorban a leginkább kiszolgáltatottakért: a szegényekért és a környezetünkért. „A világot hazaként kell felfognunk, az emberiséget pedig népként, amely egy mindenki otthonául szolgáló házban lakik.”